

Vpliv cen nafte na gospodarstvo evro območja	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 7/2004	str. 19

Vpliv 25-odstotnega povišanja cen nafte, (razlika glede na osnovni scenarij)			
	1. leto (2004)	2. leto	3. leto
<i>Scenarij 1: Začasno povišane cene nafte</i>			
Cena nafte (v %)	25	0	0
Rast BDP (v odst. točkah)	-0.34	-0.15	-0.04
Inflacija (v odst. točkah)	0.19	0.09	0.02
<i>Scenarij 2: Trajno višje cene nafte</i>			
Cena nafte (v %)	25	25	25
Rast BDP (v odst. točkah)	-0.29	-0.38	-0.41
Inflacija (v odst. točkah)	0.22	0.28	0.31

Vir: Evropska komisija (Quarterly Report on the Euro Area, julij, 2004)

Cena nafte na svetovnem trgu narašča od aprila lani, ko je cena za sodček znašala 23 USD, letos pa je do konca julija v povprečju dosegla približno 33 USD (povprečna cena košarice sedmih najpomembnejših vrst nafte OPEC; v mesecu juliju trenutno znaša 35.94 dolarja za sod, maja 36.27, junija 34.61 USD). Tako so se cene nafte od aprila lani do konca junija letos povišale za 44%, vendar pa merjeno v evrih znaša to povišanje »le« 29%. Povišanja v času t.i. naftnih šokov v 70-ih letih in 1999-2000 so preseгла 300% oz. 100%, hkrati pa se je od takrat po ocenah Evropske komisije (Quarterly Report on the Euro Area, julij, 2004) odvisnost gospodarstev evro območja (merjeno v deležu uvoza nafte glede na BDP ali porabe nafte glede na BDP) zmanjšala za več kot 40%. Dodatni razlog, ki predstavlja omejitev vpliva povišanja cen nafte na gospodarstvo, so davščine na motorne bencine v državah evro območja, ki niso vrednostne, pač pa količinske, kar pomeni, da je dvig cen po obdavčitvi nižji, kot bi bil samo glede na povišanja cen nabavnih cen nafte. Vpliv cen nafte na celotno gospodarstvo pa je odvisen tudi od plačnega sistema, ki lahko dovoljuje nadomeščanje zmanjšanja kupne moči zaposlenih z zvišanjem plač. Prav tako je ta vpliv večji, če se gospodarstvo nahaja v fazi pregrevanja oz. naraščajoče inflacije in pozitivne produkcijske vrzeli, odvisen pa je tudi od zaupanja oz. odziva ekonomskih subjektov in njihovih pričakovanj. V obdobju 1999-2000 zadnjega naftnega šoka se v državah evro območja plače niso povišale, pač pa se je ob manjši kupni moči dohodkov znižala stopnja varčevanja. Ob naraščanju nezaposlenosti tudi sedaj ni pričakovati, da bi se plače v teh državah indeksirale. Na podlagi vseh teh segmentov vpliva višjih cen nafte **Evropska komisija ocenjuje**, da letošnje povišanje cen nafte ne bo imelo posebno velikega **negativnega učinka na rast** gospodarstev evro območja: 25-odstotno povišanje cen nafte bi lahko znižalo rast BDP v evro območju za 0.3 odstotne točke, če pa bi se cene poviševale tudi naslednji dve leti, bi se negativni učinek še nekoliko povečal (na 0.4 o.t., scenarij 2; gl. tabelo). Pri tem je treba upoštevati, da če bi se cene nafte obdržale na nivoju s konca junija, bi to glede na lansko povprečje predstavljalo 12-odstotno povišanje (11% več kot je bila predpostavka Spomladanske napovedi Evropske komisije). Vendar pa obstajajo še drugi riziki, ki bi lahko dodatno zmanjšali gospodarsko rast; to sta relativno šibek gospodarski cikel v evropskih državah oz. še vedno negativna produkcijska vrzel teh gospodarstev in pa posredni negativni učinki na svetovno gospodarstvo, predvsem na razvijajoče države uvoznice nafte, ki imajo tudi večjo energetske intenzivnost (Kitajska). Evropska komisija tudi ocenjuje, da bi 25% višje cene nafte v 2004 glede na lani **povišale stopnjo inflacije** za 0.2 o.t. v povprečju. V primeru nadaljnega poviševanja pa bi bil efekt na inflacijo v tretjem letu okrog 0.3 o.t. (scenarij 2; gl. tabelo). Vendar pa se povišanja cen precej razlikujejo po državah, na kar vpliva naftna intezivnost posamezne države, utež energetske cen v indeksu cen življenjskih potrebščin, blaženje povišanj cen bencinov z zmanjševanjem davščin, velikost prenosa cen nafte (pass-through), ki je odvisen od tržnih značilnosti v državah in nenazadnje od trga dela in plačne politike oz. možnih povišanj plač, ki pa bi, predvsem če bi do njih prišlo v velikih državah, povečale restriktivnost monetarne politike v evro območju.

Gráf: **Gibanja cen nafte (nafta Brent, v USD za sodček)**

